



# Forsvarets strategiske beredskapsavtaler

---

*Oberst Ståle Rudiløkken  
Nasjonalt logistikkoperasjonssenter  
Forsvarets logistikkorganisasjon*

FORSVARET



# *Agenda*

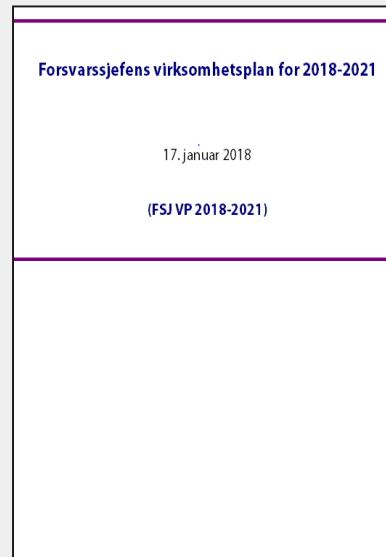
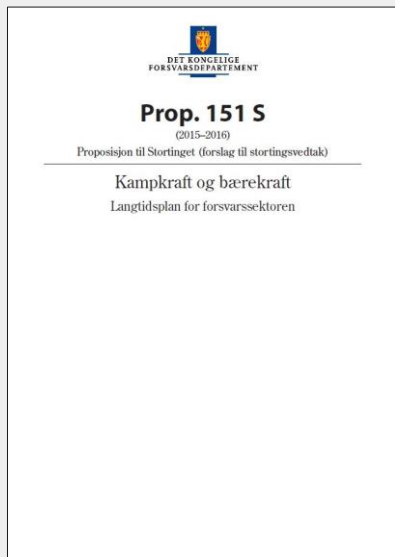
---

1. Bakgrunn for Forsvarets bruk av sivile beredskapskontrakter
2. Ledelse og styring
3. Strategiske beredskapsavtaler – innretning og effekt
4. Folkerettslige aspekter ved bruk av sivile leverandører
5. Oppsummering

## *Bakgrunn*

- Krigsmakter har alltid vært avhengige av sivil logistikk
- Siden etter 2. verdenskrig har erkjennelsen av behov for at sivil logistikk understøtter krigsmakten vært instrumentert i Lov om militære rekvisisjoner (Rekvisisjonsloven).
- Totalforsvarskonseptet har som grunnleggende premiss gjensidig avhengighet mellom sivil og militær sektor. I krise er det avgjørende at samfunnets totale ressurser utnyttes optimalt og samtidig i tråd med krigens folkerett og nasjonale lover. Samhandling i forkant av at en krise inntreffer kan synes som en sentral forutsetning for å ivareta dette.
- Samhandling mellom militære og sivile, enten det er offentlige etater eller kommersielle aktører, er krevende. Samhandling mellom militære og relevante sivile aktører, f.eks strategiske beredskapsleverandører, i fredstid, gir forutsetning for å ivareta sikkerheten til sivile gjennom informasjon, opplæring, øving, felles prosedyrer.
- Stortinget har besluttet at forsyning og vedlikehold i langt større grad skal baseres på leveranser fra det sivile markedet.

# Styrende dokumenter





## *Utviklingen av FLO er basert på empiri og analyser*

- Utvikling i organisasjonen må være basert på fakta og empiri
- FLO finansierer derfor et logistikkprosjekt på Forsvarets forskningsinstitutt (FFI)
  - Flaskehalser i alliert mottak
  - Operativ logistikk i Nord-Norge
  - Sivilt-militært samarbeid
  - ...



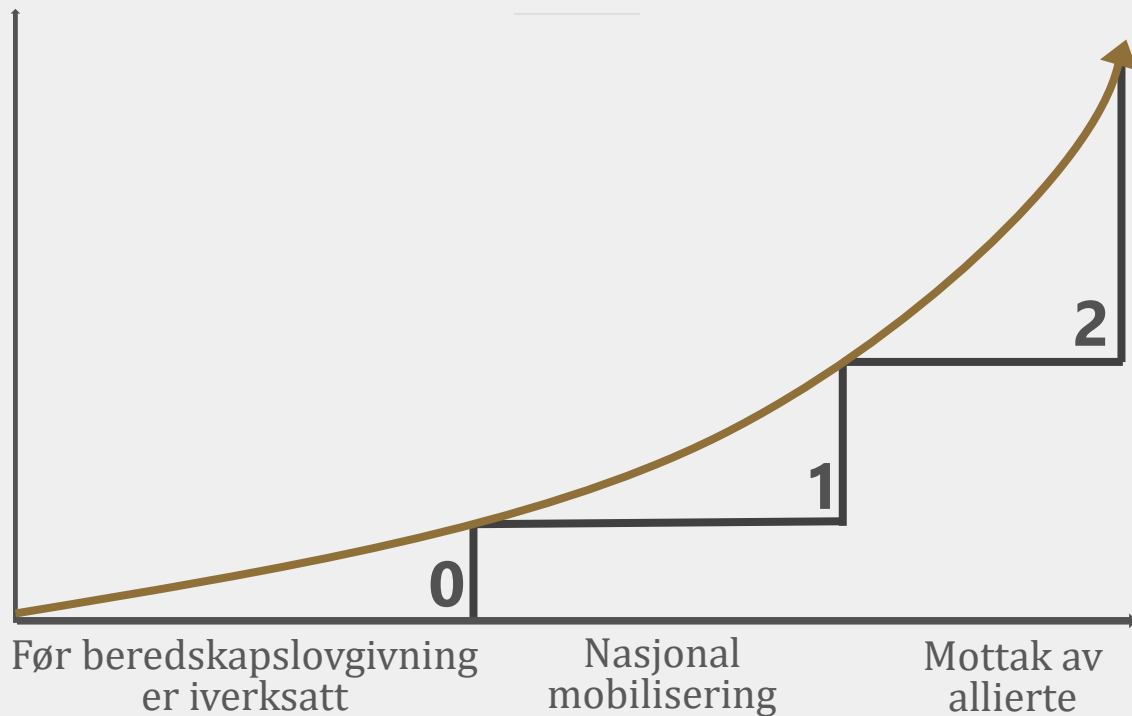
*«Sikkerhetssituasjonen har endret seg og vi må tenke helt nytt. Beredskapskontrakten vil styrke Forsvarets reaksjonsevne og Wilhelmsens logistikkleveranser vil ha en vesentlig betydning for vår forsvarsevne»*

*Forsvarssjef Haakon Bruun-Hanssen*



## Beredskapsoppbygging

Operativt behov



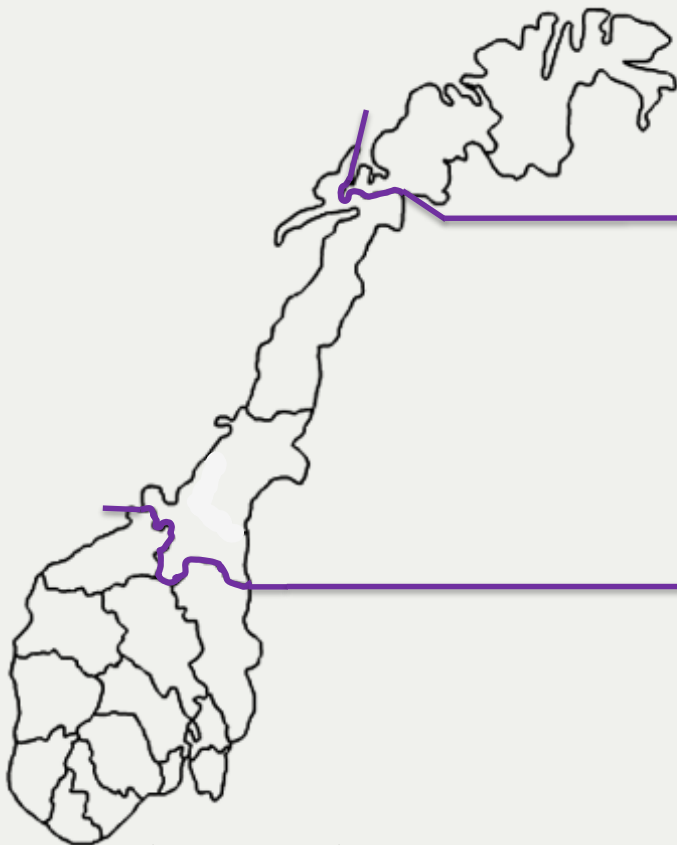
Tid

## *Hjemmelsgrunnlag for forsyning i konfliktaspektet*

Hjemmelsgrunnlag	Konfliktaspekt			Håndhevingsmulighet
	Fred	Krise	Krig	
Alminnelig avtale	X			Sivilrettslig søksmål
Beredskapsavtaler	X	X	X	
Rekvisisjon		(X)	X	Tvangshjemmel
Styrkedisponering	X	X	X	



# Demografi



Befolkning/km <sup>2</sup> :	3
<b>Andel av landets kapasitet:</b>	
• Infrastruktur:	6 %
• Transportkapasitet:	3 %
• Vedlikeholdskapasitet:	4 %
• Matvarelager:	8 %

Befolkning/km <sup>2</sup> :	9
<b>Andel av landets kapasitet:</b>	
• Infrastruktur:	16 %
• Transportkapasitet:	9 %
• Vedlikeholdskapasitet:	13 %
• Matvarelager:	13 %

Befolkning/km <sup>2</sup> :	26
<b>Andel av landets kapasitet:</b>	
• Infrastruktur:	77 %
• Transportkapasitet:	88 %
• Vedlikeholdskapasitet:	82 %
• Matvarelager:	79 %

Infrastruktur: Areal kai/havneområde, flyplassområde, ekspedisjon og terminaler (SSB, 2017)

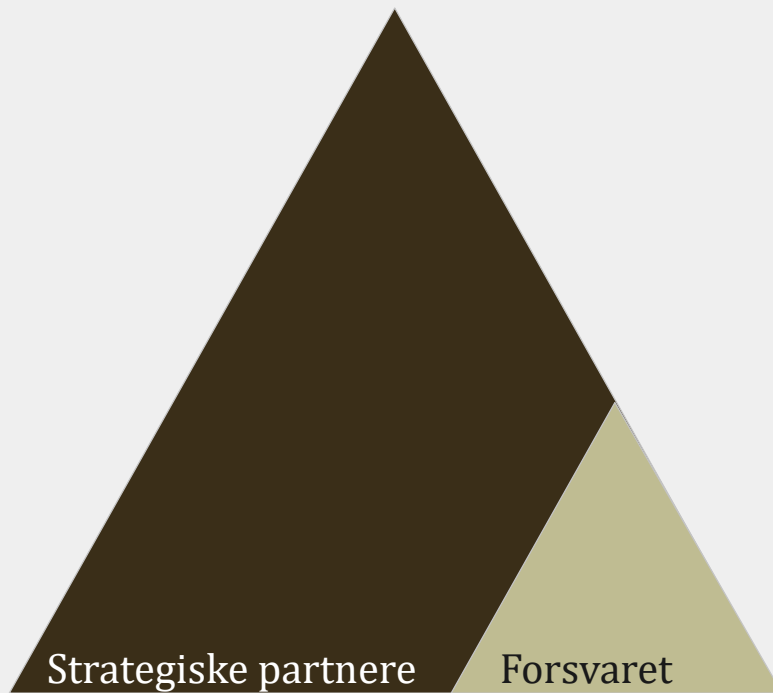
Transportkapasitet: Kjørelengde store lastebiler (SSB, 2017)

Vedlikeholdskapasitet: Omsetning motorvognvedlikeholds- og reparasjonsbedrifter (SSB, 2018)

Matvarelager: Areal matvarelager (COOP, Rema 1000, ASKO)

# *Militær ledelse av logistikken*

Forsvarets operative hovedkvarter (FOH)  
Nasjonalt logistikkoperasjonssenter (NLOGS)  
Regionale logistikkledelser (RLL)



## *Strategiske avtaler*

---

- Avtaler med sivile leverandører som forplikter leverandøren til leveranser i fred, krise, konflikt og krig
- Avtalene gir Forsvaret økt kapasitet, beredskap og redundans
- Som hovedregel er beredskapsavtalene forsterkninger i tillegg til vår egen kapasitet
- Raskere reaksjonstid, større rekkevidde, sikkerhet for leveransene
- Leveranser i henhold til beredskapsavtalene er definert som kritisk viktig for beredskapen

## **Inngåtte avtaler per 25.2.2019**

- WilNor Governmental Services
- Grieg Strategic Services
- Bertel O. Steen
- Airlift
- Drytech
- Ritek
- Narvik Havn
- Bring
- Martinsen Transport

# *Avtalemekanismen*

- Ikke ordinær Force Majeure-klausul som i alminnelige driftsavtaler
- Særskilt arbeidsavtale med beredskapsklausul/samtykke
- Krav til strategiske partnere:
  - Norsk eierskap
  - Sikkerhetsklarering av ansatte
  - Skjerpede krav til leveransesikkerhet
  - Leverandøren må settes i stand til å inngå som en integrert del av den stående beredskap – opplæring, øving og trening
    - Funksjonell opplæring/trening
    - Sikkerhetsopplæring
    - Opplæring i krigens folkerett
  - Forsvarlig kapitalisering
  - Samme krav til underleverandør

# *Legalitetskontroll*

---

TP I art. 36:

*«Ved studier, utvikling, anskaffelse eller godkjenning av et nytt våpen eller nye krigføringsmetoder eller –virkemidler, skal en høy kontraherende part være forpliktet til å avgjøre om bruken i sin alminnelighet eller i enkelte tilfeller, ville være forbudt i henhold til denne protokoll eller til eventuelle andre folkerettsregler som gjelder for vedkommende høye kontraherende part»*

## *Bruk av sivile leverandører*

- Ikke særskilt regulert i folkeretten
- Bruk av sivile leverandører er forutsatt og personellet innrømmes rettigheter på enkelte områder tilsvarende medlemmer av de væpnede styrkene:
  - Human behandling av sårede og syke jf. 1. og 2. GK art. 13 (4)
  - Krigsfangestatus jf. 3. GK art. 4 A. (4)

MELDING		Fingeravtrykk (valgfritt):		Høyre pekefinger:	
Religion:		Venstre pekefinger:		Eventuelle andre kjennetegn:	
Blodtype: (Utstedermyndighetens stempel.)		Høyde:		Vekt:	
Hårfarge:		Øyenfarge:		Høyde:	

(Opplysninger om det land og den militære myndighet som har utstedt dette kort.)

### IDENTITETSKORT

FOR EN PERSON SOM FØLGER DE VÆPNEDE STYRKER

Innehaverens fotografi

Navn: \_\_\_\_\_

Fornavn: \_\_\_\_\_

Fødselssted og dato: \_\_\_\_\_

Følger de væpnede styrer i egenskap av \_\_\_\_\_

Kortets utstedelsesdato: \_\_\_\_\_

Innehaverens underskrift: \_\_\_\_\_

Dem. ....s væpnede styrker uten å delta i

Det skal til enhver tid bæres av den person som det er utstedt til. Hvis innehaveren blir tatt til fange, skal han straks gi dette kort til de myndigheter som har ham i sin varetakt for at de skal kunne identifisere ham.

# *Nasjonale føringer*

---

- *Retningslinjer for logistikkvirksomhet i forsvarssektoren pkt. 7.5*
  - *Ingen private aktører skal tillates å utføre stridende funksjoner*
  - *Stillinger som vil innebære direkte deltagelse i stridighetene må bekles av militært personell eller av personell som har en beredskapskontrakt med Forsvaret*

Utgitt av Forsvarsdepartementet 18. januar 2016

# *Direkte deltagelse*

- Sivile som tar direkte del i fiendtlighetene blir lovlige mål
- For å falle inn under definisjonen av *direkte deltagelse* må:
  - handlingen kunne forårsake skade på militære operasjoner eller stridskapasitet, eller på beskyttede personer eller objekter
  - handlingen være en direkte årsak til denne skaden
  - handlingen være gjennomført i den hensikt å skade den ene parten i konflikten til fordel for den andre
- Tiltak:
  - Sivile som følger militære styrker skal ikke tillates å utføre stridende funksjoner eller på annen måte delta direkte i fiendtligheter



# *Krigens folkerett opererer med tre personkategorier*

---

*1) Militære styrker: stridende*

*2) Personell som følger militære styrker etter samtykke fra de militære styrkene, herunder leverandører (GK 1 og 2 art. 13, GK 3 art. 4 nr. 4): ikke stridende – med mindre oppgaver kvalifiserer til direkte deltakelse*

*3) Sivile: ikke stridende – med mindre de er direkte deltakende. Her foreligger ikke samtykke fra militære styrker*

## *Krav om beskyttelse og forholdsregler*

- Sivile personer har alminnelig beskyttelse. Det vil si at de ikke kan angripes.
- De er imidlertid ikke beskyttet mot virkningene av angrep på militære mål som de måtte befinne seg på eller ved.
- Tiltak:
  - Militær sikring
  - Unngå å bruke sivile leverandører der det pågår fiendtligheter
  - Organisering, informasjonsflyt og unngå forutsigbarhet i operasjonsmønster
  - Opplæring innen primærfunksjon, sikkerhet, og krigens folkerett

# Distinksjon

- TP I art. 48: *«For å sikre respekt for og beskyttelse av sivilbefolkningen og sivile gjenstander, skal partene i konflikten til enhver tid skille mellom sivilbefolkningen og de stridende og mellom sivile gjenstander og militære mål og skal således bare rette sine operasjoner mot militære mål.»*
- *Tiltak:*
  - *Merking av sivile som følger militære styrker*
  - *Tilstrebe geografisk avstand mellom sivile personer/gjenstander og lovlige mål*

## *Oppsummering*

- Totalforsvaret baserer seg på en gjensidig avhengighet av de ulike aktørene for å utnytte samfunnets totale ressurser når nasjonen er i krise, inkludert krig.
- Reell samfunnsberedskap forutsetter et ressursstøttet og koordinert planverk. Videre et samtrent og fleksibelt system med evne til å omsette planverk og gjeldende situasjon til rask og adekvat aksjon
- Sivile logistikkpartnere er avtalerettslig bundet av beredskapsavtalen gjennom hele krisespekteret, dette gir hjemmel for integrering og samarbeid rundt praktisk ivaretagelse av krigens folkerett.
- Forsvarets anvendelse av beredskapsavtaler med sivile selskaper må sees i sammenheng med rekvisisjonsinstituttet.
- Forsvaret er bundet av norske politiske myndigheters føringer om bruk av samfunnets totale ressurser (Totalforsvaret) i krise/krig og herunder norsk tolkning av krigens folkerett.



*Takk for oppmerksomheten!*

---

Forvarets logistikkorganisasjon

**FORSVARET**